JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
F. G. JACOBS
23 päivänä marraskuuta 1995 *

1. Tämä asia liittyy EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan mukaiseen komission nostamaan kanteeseen, jossa komissio vaatii sen toteamista, että Luxemburgin suurherttuakunta ei ole noudattanut kokeisiin ja muihin tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelua koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 24 päivänä marraskuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/609/ETY (jäljempänä direktiivi) [1] 25 artiklan ja EY:n perustamissopimuksen 5 ja 189 artiklan mukaan sille kuuluvia velvoitteita, koska se ei ole toteuttanut asetetun määräajan kuluessa tarvittavia toimenpiteitä tämän direktiivin noudattamiseksi ja/tai koska se ei ole ilmoittanut näistä toimenpiteistä komissiolle.

Asian käsittelyn vaiheet

2. Komissio antoi Luxemburgille asiaa koskevan virallisen huomautuksen 4.9.1990 ja perustellun lausunnon 20.5.1992 perustamissopimuksen 169 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti. Komissio ei saanut Luxemburgin hallitukselta vastausta kumpaankaan näistä. Tästä syystä se saattoi asian yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi 10.5.1993 nostamallaan kanteella.

3. Koska Luxemburg ei esittänyt vastinetta, yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamo ilmoitti asianosaisille 18.8.1993 päivätyillä kirjeillään, että se soveltaisi työjärjestyksen 94 artiklan mukaista yksipuolisen tuomion antamista koskevaa menettelyä. Komissio ilmoitti 30.9.1993 päivätyllä kirjeellään yhteisöjen tuomioistuimelle, että Luxemburgin asiamies oli antanut komissiolle tiedoksi 28.5.1993 päivätyllä kirjeellään, eli pian sen jälkeen, kun komissio oli nostanut kanteen, ennen direktiiviä voimaan tulleen Luxemburgin lain, jolla direktiivi oli osittain pantu täytäntöön. Komissio kuitenkin katsoi, että useita direktiivin säännöksiä ei vielä ollut pantu täytäntöön Luxemburgin laissa. Tämän jälkeen komissio pyysi 8.12.1994 päivätyllä hakemuksellaan yksipuolista tuomiota työjärjestyksen 94 artiklan mukaisesti. Vaatimuksiaan hieman muuttaen se väitti, ettei Luxemburg ollut määräajassa toteuttanut *kaikkia* direktiivin noudattamiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Lisäksi komissio katsoi, että koska minkäänlaisia toimenpiteitä ei ollut toteutettu, sillä ei enää ollut tarvetta

* Alkuperäinen kieli: englanti.

1 — EYVL 1986 L 358, s. 1.

vaatia sen toteamista, että Luxemburg olisi laiminlyönyt tällaisista toimenpiteistä ilmoittamisen komissiolle.

4. Yhteisöjen tuomioistuin kehotti 22.6.1995 päivätyllä kirjeellään komissiota selittämään perustellun lausunnon perusteella, mikä oli sen kanteessa esittämien vaatimusten ja sen 8.12.1994 päivättyyn hakemukseen sisältyvien vaatimusten välinen suhde. Komissio totesi 27.7.1995 päivätyssä kirjeessään, että sen kanteessa esitetyt vaatimukset pysyivät voimassa, koska direktiiviä ei ollut kaikilta osiltaan pantu täytäntöön. Se oli kuitenkin hieman muuttanut alkuperäisiä vaatimuksiaan asiassa tapahtuneen kehityksen huomioon ottamiseksi.

Työjärjestyksen 94 artiklan mukainen menettely

5. Työjärjestyksen 94 artiklan 2 kohdassa määrätään seuraavaa:

"Ennen yksipuolisen tuomion antamista yhteisöjen tuomioistuin tutkii julkisasiamiestä kuultuaan kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytykset ja tarkastaa, onko muotovaatimukset täytetty asianmukaisesti ja ovatko kantajan vaatimukset ilmeisesti perusteltuja. Yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä asian selvittämistoimista."

6. Jotta yhteisöjen tuomioistuin voisi antaa yksipuolisen tuomion Luxemburgia vastaan, sen on varmistettava, että

a) alkuperäinen kanne täyttää tutkittavaksi ottamisen edellytykset;

b) muotovaatimukset on asianmukaisesti täytetty; ja

c) kantajan vaatimukset ovat ilmeisesti perusteltuja.

Käsittelen kutakin näistä edellytyksistä vuorollaan.

Tutkittavaksi ottaminen

7. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista ei ilmene mitään sellaista, jonka perusteella voitaisiin katsoa, ettei komissio olisi kanteen nostaessaan noudattanut 169 artiklan mukaisia vaatimuksia. Komissio antoi Luxemburgille asianmukaisesti virallisen huomautuksen ja perustellun lausunnon

ennen asian vireillepanoa yhteisöjen tuomioistuimessa. Yhteisöjen tuomioistuimessa nostetussa kanteessa esitetyissä vaatimuksissa on toistettu perustellussa lausunnossa esitetyt päätelmät. Näin ollen ainoa esille nouseva kysymys koskee sitä, onko komission kanne jätettävä tutkimatta sen vuoksi, että komissio oli muuttanut vaatimuksiaan 8.12.1994 päivätyssä hakemuksessaan.

8. Mielestäni kannetta ei pidä jättää tutkimatta tällä perusteella. Vaikka komissio ei saa laajentaa vaatimuksiaan, se voi rajoittaa niitä. [2] Vastaajan esittämien tietojen huomioon ottamiseksi komissio voi myös täsmentää vaatimuksiaan esittämällä tarkempia yksityiskohtia yhteisöjen tuomioistuimen käsittelyssä. [3] Lisäksi työjärjestyksen 42 artiklan 2 kohdan mukaan kantaja saa esittää uusia oikeudellisia perusteita käsittelyn aikana esille tulleiden tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen huomioon ottamiseksi.

9. Tässä tapauksessa on selvää, että komissio on ainoastaan rajoittanut vaatimuksiaan. Perustellussa lausunnossaan ja yhteisöjen tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa komissio esitti yleisen väitteen siitä, että Luxemburg ei ollut toteuttanut direktiivin noudattamiseksi tarvittavia toimenpiteitä tai että se ei ollut ainakaan ilmoittanut niistä komissiolle. Saatuaan Luxemburgin asiamieheltä tiedoksi Luxemburgin lain, komissio katsoi, että direktiivi oli pantu tässä laissa osittain täytäntöön, joten se rajoitti kanteensa koskemaan vain niitä direktiivin säännöksiä, joita ei sen mielestä vielä ollut pantu täytäntöön.

10. Lisäksi tällainen kanteen kohteen rajoittaminen ei millään tavalla estänyt Luxemburgin puolustautumisoikeuden käyttöä. Koska komission jäljellä olevat vaatimukset sisältyivät perustellussa lausunnossa ja kanteessa esitettyihin vaatimuksiin, Luxemburgilla oli täydet mahdollisuudet kiistää ne oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa ja yhteisöjen tuomioistuimen käsittelyssä. Komissio ei voinut rajoittaa vielä yhteisöjen tuomioistuimessa nostamaansa kannetta ainoastaan siksi, että Luxemburg ei ollut esittänyt lakia oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa. Oikeudenkäynti olisi voitu jopa välttää, jos Luxemburg olisi pystynyt osoittamaan, että direktiivin jäljellä olevat säännökset pantaisiin täytäntöön lähitulevaisuudessa. Vaikka Luxemburg siitä huolimatta, että se ei ollut esittänyt vastinettaan oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, olisi esittänyt oikeudenkäynnissä *vastineen, johon laki olisi liitetty*, Luxemburgilla olisi ollut vielä täysi mahdollisuus kiistää komission jäljellä olevat vaatimukset yhteisöjen tuomioistuimen kirjallisen käsittelyn jäljellä olevassa vaiheessa sekä suullisessa käsittelyssä. Tämä epätyydyttävä tilanne yhteisöjen tuomioistuimessa ei johdu siitä, että komissio olisi loukannut Luxemburgin puolustautumisoikeutta, vaan siitä, että Luxemburgin hallitus ei ole suostunut yhteistyöhön komission ja yhteisöjen tuomioistuimen kanssa.

2 — Ks. viimeksi asia C-257/94, komissio v. Italia, tuomio 12.10.1995 (Kok. 1995, s. I-3045) ja julkisasiamies La Pergolan ratkaisuehdotus asiassa C-17/95, komissio v. Ranska, tuomio 14.12.1995 (Kok. 1995, s. I-4896, 2 kohta, alaviite 4).

3 — Asia C-243/89, komissio v. Tanska, tuomio 22.6.1993, (Kok. 1993, s. I-3353, 20 kohta).

11. Se seikka, että asia on käsiteltävä työjärjestyksen 94 artiklan mukaisessa yksipuolisessa menettelyssä, koska Luxemburg ei ole esittänyt vastinettaan, ei kuitenkaan millään tavalla vaikuta komission kanteen tutkittavaksi ottamiseen. Olisi outoa, jos jäsenvaltio, joka ei ole esittänyt vastinettaan, asetettaisiin parempaan asemaan kuin vastineensa esittänyt jäsenvaltio.

12. Lisäksi jos vaatimusten muuttamisen katsottaisiin aiheuttavan tällaisissa tapauksissa kanteen tutkimatta jättämisen, tähän liittyisi vakavia haittoja. Jäsenvaltioiden kannattaisi esittää lakitekstinsä vasta mahdollisimman myöhäisessä vaiheessa siinä toivossa, että komissio muuttaisi sen perusteella vaatimuksiaan ja että kanne olisi tästä syystä jätettävä tutkimatta. Esillä olevan kaltaisessa tilanteessa tämä puolestaan ei rohkaisisi komissiota saattamaan asioita yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi. Tällainen näkemys olisi siten prosessiekonomian periaatteen ja hyvän oikeudenhoidon periaatteen vastainen.

Muotovaatimusten asianmukainen täyttäminen

13. Tässä asiassa ei ole ilmennyt mitään siihen viittaavaa, ettei asiaan kuuluvia muotovaatimuksia esimerkiksi vastaajan asianmukaisen haastamisen osalta olisi täytetty. Voin siten ryhtyä käsittelemään asian aineellisia perusteita.

Pääasia

14. Kuten edellä mainittiin (6 kohta), yksipuolisen tuomion antamiseksi riittää, että kanne vaikuttaa ilmeisen perustellulta. Voin siten käsitellä pääasian aineelliset perusteet suhteellisen lyhyesti.

Yhteisön direktiivi

15. Direktiivin tarkoitus määritellään sen 1 artiklassa seuraavasti:

"Tällä direktiivillä on tarkoitus varmistaa, että eläinten käyttämistä kokeisiin tai muihin tieteellisiin tarkoituksiin koskevia, eläinten suojelun turvaamiseksi annettuja jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä lähennetään siten, että vältetään yhteismarkkinoiden toteuttamiseen ja toimintaan kohdistuvat vaikutukset, joita erityisesti kilpailun vääristyminen ja kaupan esteet aiheuttavat." *

* Virallinen käännös epätarkka; oikaistu yhteisöjen tuomioistuimessa.

16. Direktiivin 3 artiklan mukaan direktiivi koskee eläinten käyttämistä kokeissa, jotka tehdään lääkkeiden tai muiden lääkinnällisiin tarkoituksiin käytettävien tuotteiden kehittämistä ja valmistusta varten tai luonnonmukaisen ympäristön suojelemiseksi ihmisen tai eläinten terveyden tai hyvinvoinnin vuoksi. Direktiivin 4 artikla koskee uhanalaisten eläinlajien käyttämistä kokeissa. Sen 5 artiklassa sekä liitteessä II säädetään koe-eläinten yleisestä hoidosta ja säilytyksestä. Direktiivin 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen tai viranomaiset, joka vastaa tai jotka vastaavat direktiivin noudattamisen valvonnasta. Direktiivin 7 ja 8 artikla koskee kokeiden tekemistä. Sen 9—11 artiklassa säädetään eläinten kohtelusta kokeiden jälkeen. Direktiivin 12 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on luotava yleiset menettelyt, joiden mukaisesti kokeista ilmoitetaan toimivaltaisille viranomaisille, sekä erityiset menettelyt sellaisia kokeita varten, jotka aiheuttavat eläimelle voimakasta jatkuvaa kipua. Direktiivin 13 artiklan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on kerättävä ja julkistettava tilastotietoja. Sen 14 artikla koskee kokeiden suorittajien koulutusta.

17. Direktiivin 15—18 artiklassa säädetään eläimiä kasvattavien ja toimittavien laitosten hyväksymisestä ja rekisteröinnistä sekä näiden laitosten pitämistä luetteloista ja niissä pidettävien eläinten merkitsemisestä tunnistamista varten. Direktiivin 19—21 artiklassa säädetään eläimiä käyttävien laitosten hyväksymisestä ja rekisteröinnistä, niiden suunnittelusta, hallinnosta ja henkilökunnasta, pidettävistä luetteloista sekä koe-eläinten alkuperästä.

18. Direktiivin 22 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on niin paljon kuin mahdollista hyväksyttävä toisen jäsenvaltion alueella suoritettujen kokeiden avulla saatujen tietojen oikeellisuus tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi ja tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tietoja eläinkokeita koskevasta lainsäädännöstään ja hallintokäytännöstään sekä tosiasiallisia tietoja suoritetuista kokeista; komissio perustaa pysyvän neuvoa-antavan komitean tietojen vaihtoa varten. Direktiivin 23 artiklan mukaan komission ja jäsenvaltioiden on edistettävä tutkimusta sellaisten vaihtoehtoisten menetelmien kehittämiseksi, joissa käytetään vähemmän eläimiä tai kivuttomampia menetelmiä. Direktiivin 24 artiklan mukaan sillä ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeutta soveltaa tiukempia toimenpiteitä.

19. Direktiivin 25 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on pantava direktiivi täytäntöön viimeistään 24.11.1989 ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä. Sen 25 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa kansalliset säännökset komissiolle. Lisäksi 26 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on säännöllisesti ilmoitettava komissiolle toimenpiteistä, joita ne ovat toteuttaneet tällä alalla ja toimitettava asianmukainen yhteenveto 13 artiklan säännösten

nojalla kerätyistä tiedoista. Komissio laatii kertomuksen neuvostolle ja Euroopan parlamentille.

Luxemburgin lainsäädäntö

20. Eläinten hengen ja hyvinvoinnin suojelusta 15.3.1983 annettu laki, jonka Luxemburgin asiamies on antanut tiedoksi komissiolle, ei käsittele yksinomaan eläinten käyttämistä kokeisiin, vaan kuten sen otsikosta ilmenee, se koskee eläinten hyvinvointia yleensä. Lain 1 pykälässä kielletään yleisesti eläinten tappaminen, vahingoittaminen tai satuttaminen.

21. Lain 2—4 pykälä koskee eläintenpitoa. Sen 2 pykälän mukaan jokaisen eläintä pitävän henkilön on huolehdittava sen asianmukaisesta ruokinnasta, hoidosta ja elinsuojasta sekä siitä, että eläimen liikuntaa ja liikkumista koskevat tarpeet täytetään. Vähimmäisvaatimuksista voidaan säätää suurherttuakunnan asetuksissa. Lain 3 pykälä koskee eläinten laajamittaista kasvatusta. Lain 4 pykälän mukaan muita kuin kotieläimiä voidaan pitää ainoastaan laitoksissa, jotka on suunniteltu opetusta tai tieteellisiä tarkoituksia sekä uhanalaisten eläinlajien suojelua varten. Toimivaltaiselle ministeriölle on annettu oikeus säätää poikkeuksia 4 pykälästä tiettyjen eläinlajien osalta sekä kieltää tiettyjen eläinlajien pitäminen. Suurherttuakunnan asetuksilla voidaan asettaa yleisiä tai erityisiä edellytyksiä eläinten pitämiselle sekä säätää laitosten hyväksymistä, toimintaa, puhtautta, turvallisuutta ja valvontaa koskevista edellytyksistä. Laitoksista vastaavilla henkilöillä on oltava todistus, joka osoittaa heidän kykynsä huolehtia eläimistä. Todistuksen myöntämisen edellytyksistä säädetään suurherttuakunnan asetuksella. Laitosten toiminnasta vastaavien henkilöiden on hankittava lupa kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

22. Lain 5 pykälän mukaan henkilöiden, jotka harjoittavat eläinkauppaa, kasvattavat eläimiä kaupallisiin tarkoituksiin, vuokraavat niitä, käyttävät niitä kuljetusvälineenä tai esittelevät niitä kaupallisia tarkoituksia varten, on haettava lupa ministeriöltä. Ministeriö voi asettaa luvalle ehtoja eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Lain 6 pykälässä annetaan ministeriölle toimivalta rajoittaa eläinten maahantuontia, vientiä ja kauttakuljetusta eläinten suojeluun ja eläinlajien säilyttämiseen liittyvistä syistä.

23. Lain 7 pykälä koskee eläinten kuljettamista ja 8 pykälä niiden teurastusta. Tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta 9 pykälän mukaan kipua aiheuttavat toimenpiteet on suoritettava anestesiassa ja ainoastaan eläinlääkäri saa tehdä niitä. Lain 10 pykälän mukaan amputointeja saa tehdä eläimille ainoastaan eläinlääkärin määräyksestä tai suurherttuakunnan asetuksessa määritellyistä pakottavista eläinlääketieteellisistä syistä.

24. Tämän tapauksen kannalta merkityksellisimpiä ovat lain 11—19 pykälät, jotka koskevat elävillä eläimillä tehtäviä kokeita. Niissä säädetään seuraavaa:

"11 pykälä

Kokeisiin saa käyttää eläimiä ainostaan seuraavia tarkoituksia varten:

1. a) tautien, puutostautien tai muiden häiriötilojen taikka niistä ihmisille, eläimille tai kasveille aiheutuvien seurausten ennalta ehkäiseminen, lääkkeiden, aineiden tai tuotteiden testaus mukaan lukien,

b) sairauksien, puutostilojen tai muiden häiriötilojen taikka niistä ihmisille, eläimille tai kasveille aiheutuvien seurausten diagnoosi tai hoitaminen,

2. fysiologisen tilan diagnoosi ja arviointi,

3. ihmisten, eläinten tai kasvien elämän pidentäminen,

4. ympäristön suojelu,

5. ruoka-aineiden tuottaminen ja testaaminen,

6. eläinten kasvattaminen,

7. eläinten käyttäytymisen tutkiminen,

8. opetus ja koulutus.

12 pykälä

Henkilön, joka haluaa tehdä kokeita elävillä eläimillä jostakin 11 pykälässä mainitusta syystä, on haettava kutakin koetta varten ministeriön lupa.

Hakemuksessa on mainittava kokeen tarkoitus, sen suorittamismenetelmä, mahdollisesti käytettävä anestesia sekä käytettävät eläimet ja niiden lukumäärä.

Ministeriö voi sallia kokeet ainoastaan, jos terveysministeriö on ennalta hyväksynyt koeohjelman.

Tätä lupaa voidaan ajallisesti rajoittaa. Se voidaan peruuttaa milloin tahansa.

Kokeista vastaavalla henkilöllä on oltava yliopistotutkinto lääketieteessä, eläinlääketieteessä tai biologiassa ja hänellä on oltava tarvittava käytännön kokemus.

13 pykälä

Eläinkokeita saa tehdä ainoastaan hyväksytyissä laitoksissa tai laboratorioissa, joissa on koulutettua henkilökuntaa ja asianmukaiset varusteet ja tilat, jotka tekevät mahdolliseksi sen, että kyseisiä eläimiä voidaan pitää sellaisissa olosuhteissa, että niille aiheutuvaa kipua, kärsimystä ja vammoja voidaan välttää niin paljon kuin mahdollista.

Käyttäytymistutkimuksiin liittyviä kokeita voidaan suorittaa tällaisten tilojen ulkopuolella.

14 pykälä

Koulutustarkoituksessa tehtäviä kokeita saa suorittaa ainoastaan ylemmän asteen koulutuksessa.

15 pykälä

Eläintä ei saa käyttää kokeeseen, jos siihen voidaan käyttää toista eläintä, jonka herkkyystaso ja psykologinen kehitystaso ovat alhaisemmat, tai jos varteen otettava vaihtoehto on käytettävissä kokeen tarkoituksen saavuttamiseksi.

16 pykälä

Kokeet, jotka aiheuttavat eläimelle kipua tai ahdistusta, on suoritettava yleisessä tai paikallisessa anestesiassa tai käyttäen sitä

vastaavia menetelmiä, paitsi silloin kun tällaiset menetelmät ovat:

a) eläimen kannalta traumaattisempia kuin itse koe,

b) ristiriidassa kokeen päämäärän kanssa ja ministeriö on antanut luvan menetelmien käyttämättä jättämiseen.

17 pykälä

Jos eläimelle on aiheutunut voimakasta kipua, kärsimystä tai pahoja vammoja, sitä ei saa enää käyttää kokeisiin.

Jos eläin voi jäädä eloon ainoastaan kipua ja tuskaa kärsien, se on lopetettava heti, vaikka kokeen tavoitetta ei olisi vielä saavutettu.

18 pykälä

Jokaisesta luvan perusteella suoritetusta eläinkokeesta on pidettävä tiedostoa, josta ilmenee kokeen tarkoitus, sen toteuttamismenetelmä, mahdollisesti käytettävä anestesia sekä käytettävät eläimet ja niiden lukumäärä. Tiedostoja on säilytettävä kolmen vuoden ajan ja valvontaviranomaisille on annettava mahdollisuus tarkastaa ne.

19 pykälä

Ministeriö nimittää VII luvun säännöksien valvonnasta vastaavan eläinlääkärin." *

25. Lain 20 pykälässä kielletään sellaisten menetelmien käyttö, joihin liittyy julmuutta ja vaaraa toisille eläimille. Lain tai sen nojalla annettujen asetusten rikkomisesta seuraa 21 pykälän mukaan rikosoikeudellinen rangaistus. Lain 22—25 pykälä koskee lain täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten toimivaltaa ja vastuuta.

Komission vaatimukset

26. Komissio väitti 8.12.1994 päivätyssä hakemuksessaan, että Luxemburgin lainsää-

* Suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa.

dännössä ei ollut vielä pantu täytäntöön seuraavia direktiivin säännöksiä:

1) 7 artiklan 3 ja 4 kohtaa,

2) 8 artiklan 4 kohtaa (koska lain 17 pykälässä pannaan täytäntöön ainoastaan direktiivin 9 artiklan 1 kohta ja 10 artikla),

3) 9 artiklan 2 ja 3 kohtaa ja 11 artiklaa (joita ei ole pantu täytäntöön lain 17 pykälällä),

4) 15 ja 18 artiklaa,

5) 19 artiklan 4 kohtaa,

6) 22 artiklaa.

Lisäksi komissio totesi, ettei sillä ollut mitään tietoa direktiivin 4 artiklan mukaan toteutetuista toimenpiteistä ja ettei sille ollut annettu tiedoksi suurherttuakunnan asetuksia, jotka mainittiin lain 9 pykälän 3 momentissa (itse asiassa neljännen kohdan 3 alakohta) ja 10 pykälässä.

27. Kuten edellä mainitsin, työjärjestyksen 94 artiklan 2 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimen on tarkastettava, ovatko "kantajan vaatimukset ilmeisesti perusteltuja". Näin ollen tarkastelen kutakin kohtaa vuorollaan.

Direktiivin 7 artiklan 3 ja 4 kohta

28. Direktiivin 7 artiklan 3 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"3. Milloin koe täytyy suorittaa, eläinlajin valintaa on huolellisesti harkittava, ja valinta on tarvittaessa perusteltava viranomaiselle. Vaihtoehtoisista kokeista on valittava ne, joiden suorittamiseen tarvitaan vähiten eläimiä, ja joissa käytetään eläimiä, joilla on mahdollisimman alhainen neurofysiologinen herkkyystaso, ja jotka aiheuttavat vähiten kipua, tuskaa, kärsimystä tai pysyvää haittaa ja jotka todennäköisimmin antavat luotettavia tuloksia.

Luonnosta pyydystetyillä eläimillä ei saa suorittaa kokeita, paitsi jos kokeet muilla eläimillä eivät kokeen tavoitteiden toteuttamiseksi olisi riittäviä.

4. Kaikki kokeet on suunniteltava siten, että vältetään aiheuttamasta koe-eläimille kärsimystä sekä tarpeetonta kipua tai tuskaa. Kokeiden on oltava 8 artiklan säännösten mukaisia. Jäljempänä 9 artiklassa säädettyihin toimenpiteisiin on ryhdyttävä kaikissa tapauksissa."

Direktiivin 8 artiklan 4 kohta

31. Anestesian käytön osalta komission vaatimus koskee ainoastaan 8 artiklan 4 kohdan täytäntöönpanon laiminlyöntiä. Tässä säännöksessä todetaan seuraavaa:

29. Voidaan todeta, että lain 15 pykälässä kielletään eläimen käyttäminen kokeisiin, jos niihin voidaan käyttää toista eläintä, jonka herkkyystaso ja psykologinen kehitystaso ovat alhaisemmat, tai jos sopiva vaihtoehtoinen ratkaisu on käytettävissä. Mielestäni tällä säännöksellä saavutetaan ainakin osittain direktiivin 7 artiklan 3 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tavoiteltu lopputulos. Toisaalta laissa ei näytä olevan yhtään säännöstä, joka vastaisi 7 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa.

"Edellyttäen että tällainen toiminta on kokeen tavoitteen mukaista, anestesoituun eläimeen, joka kärsii huomattavaa kipua anestesian vaikutuksen loputtua, on ajoissa käytettävä kipua lievittäviä keinoja tai, jos tämä ei ole mahdollista, se on lopetettava välittömästi humaania menetelmää käyttäen."

30. Direktiivin 7 artiklan 4 kohtaa ei ole pantu täytäntöön millään yksittäisellä säännöksellä. Tämä säännös on kuitenkin luonteeltaan yleinen, siltä osin kuin se sisältää niistä velvoitteista erillisen velvoitteen, jotka on asetettu direktiivin 8 ja 9 artiklassa ja jotka koskevat anestesian käyttöä ja eläinten kohtelua kokeen jälkeen. Mielestäni lain 13, 15, 16, 17 ja 18 pykälällä yhdessä tarkasteltuna pyritään varmistamaan, ettei koe-eläimille aiheudu kärsimystä ja tarpeetonta kipua.

32. Lain 17 pykälässä tämä säännös on pantu osittain täytäntöön säätämällä, että eläin täytyy lopettaa heti, jos eloon jääminen aiheuttaa kipua ja kärsimystä. Toisin kuin direktiivin 8 artiklan 4 kohdassa, 17 pykälässä ei kuitenkaan säädetä ainakaan nimenomaisesti eläinten hoitamisesta kipua lievittävillä keinoilla anestesian vaikutuksen loputtua.

Direktiivin 9 artiklan 2 ja 3 kohta ja 11 artikla

lopetettava mahdollisimman nopeasti humaania menetelmää käyttäen."

33. Direktiivin 9 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

Direktiivin 9 artiklan 2 kohta täydentää sen 7 artiklan 1 kohtaa, joka koskee itse kokeiden valvontaa. Direktiivin 7 artiklan 1 kohdassa todetaan seuraavaa:

"2. Pätevän henkilön, ensi sijassa eläinlääkärin, on tehtävä 1 kohdassa tarkoitetut päätökset.

3. Milloin kokeen päättyessä:

"Kokeita saavat suorittaa vain pätevät luvan saaneet henkilöt tai niitä saa suorittaa tällaisen henkilön välittömässä valvonnassa, tai kokeellinen tai muu tieteellinen projekti, joka on saanut tähän luvan kansallisen lainsäädännön mukaisesti."

a) eläin on tarkoitus pitää hengissä, sen tulee saada terveydentilansa edellyttämää hoitoa, se on saatettava eläinlääkärin tai muun pätevän henkilön valvontaan ja sitä tulee pitää 5 artiklan mukaisissa olosuhteissa. Tämän alakohdan ehdoista voidaan kuitenkin poiketa, milloin niistä poikkeaminen ei eläinlääkärin käsityksen mukaan tuota eläimelle kärsimystä;

34. Luxemburgin laissa ei ole nimenomaista säännöstä siitä, kuka vastaa niiden päätösten teosta, jotka koskevat eläinten kohtelua kokeiden jälkeen. On mahdollista, että tällöin voidaan soveltaa lain 12 pykälää, jolla on pantu täytäntöön 7 artiklan 1 kohta edellyttämällä, että kokeet suorittaa lääkäri, eläinlääkäri tai biologi, jolla on vaadittava kokemus. Ei kuitenkaan ole selvää, että näin olisi.

b) eläintä ei ole tarkoitus pitää hengissä tai jos sille ei olisi etua sen hyvinvointia koskevista 5 artiklan säännöksistä, se on

35. Direktiivin 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tämän direktiivin muiden säännösten estämättä, viranomainen voi sallia kyseessä olevan eläimen vapaaksi päästämisen, milloin kokeen hyväksyttävät tarkoitukset sitä vaativat ja viranomainen on vakuuttunut siitä, että eläimen hyvinvoinnin turvaamisesta on huolehdittu mahdollisimman hyvin, jos vain sen terveydentila sallii tämän eikä kansanterveydelle ja ympäristölle aiheudu vaaraa."

36. Luxemburgin laissa ei ole vastaavaa säännöstä. Ei kuitenkaan ole selvää, edellyttääkö direktiivin 11 artikla välttämättä täytäntöönpanoa siltä osin, kuin siinä annetaan toimivaltaiselle viranomaiselle ainoastaan mahdollisuus sallia eläimen vapaaksi päästäminen tietyillä edellytyksillä.

Direktiivin 15—18 artikla

37. Luxemburgin laissa ei ole säännöksiä, jotka vastaisivat koe-eläimiä kasvattavista ja toimittavista laitoksista annettuja direktiivin säännöksiä.

Direktiivin 19 artiklan 4 kohta

38. Direktiivin 19 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Eläimiä käyttävissä laitoksissa saa kokeisiin käyttää ainoastaan niitä kasvattavista tai toimittavista laitoksista hankittuja eläimiä, paitsi milloin viranomaisen määräämin edellytyksin on myönnetty siitä yleinen tai erityinen poikkeus. Kasvatettuja eläimiä on käytettävä aina, kun se on mahdollista. Irrallaan tavattuja kotieläimiksi katsottavia eläinlajeja ei saa käyttää kokeissa. Tämän kohdan säännöksistä myönnettyä yleistä poikkeusta ei saa soveltaa kulkukoiriin ja -kissoihin."

39. Direktiivin 19 artiklan 4 kohtaa ei ole pantu täytäntöön Luxemburgin laissa.

Direktiivin 22 artikla

40. Direktiivin 22 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Kansallisen tai yhteisön terveys- ja turvallisuuslainsäädännön vaatimien kokeiden tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi jäsenvaltioiden on, mikäli mahdollista, hyväksyttävä toisen jäsenvaltion alueella suoritettujen kokeiden avulla saatujen tietojen oikeellisuus, paitsi milloin lisäkokeiden suorittaminen on tarpeen kansanterveyden ja turvallisuuden suojelemiseksi.

2. Tässä tarkoituksessa jäsenvaltioiden on, milloin se on käytännössä mahdollista ja kuitenkaan rajoittamatta olemassa olevien yhteisön direktiivien vaatimusten soveltamista, annettava komissiolle tietoja eläinkokeisiin liittyvästä lainsäädännöstään ja hallintokäytännöstään, mukaan luettuna vaatimukset, jotka on täytettävä ennen tuotteiden markkinointia; niiden on myös toimitettava tosiasioihin perustuvia tietoja alueellaan suoritetuista kokeista, niitä varten annetuista luvista tai muista hallinnollisista seikoista.

3. Komissio perustaa pysyvän neuvoa-antavan komitean, jossa on jäsenvaltioiden edustajat ja jonka tehtävänä on avustaa komissiota asianmukaisten tietojen vaihdon järjestämisessä ottaen samalla huomioon luottamuksellisuuden vaatimukset sekä avustaa komissiota muissa tämän direktiivin soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä."

41. Luxemburgin laki ei sisällä säännöksiä direktiivin 22 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanemiseksi. On epäselvää, tarvitseeko 22 artiklan 2 kohta, jossa asetetaan velvollisuus toimittaa komissiolle tietoja, panna lailla täytäntöön. Direktiivin 22 artiklan 3 kohta velvoittaa ensisijaisesti lähinnä komissiota eikä jäsenvaltioita.

Direktiivin 4 artikla

42. Luxemburgin laki ei sisällä säännöksiä direktiivin 4 artiklan täytäntöönpanemiseksi. Tässä artiklassa kielletään uhanalaisten eläinlajien käyttäminen, paitsi milloin tietyt edellytykset täyttyvät.

Epävarmuus siitä, onko Luxemburgin lain 9 pykälän neljännen momentin 3 kohdan ja 10 pykälän mukaisia suurherttuakunnan asetuksia annettu

43. Luxemburgin lain 9 pykälä koskee eläimille tehtäviä kirurgisia toimenpiteitä. Tämän pykälän ensimmäisen momentin mukaan kipua tuottavat kirurgiset toimenpiteet on suoritettava anestesiaa käyttäen. Tämän pykälän neljännen momentin mukaan anestesian käyttöä ei vaadita muun muassa "vähäisissä leikkauksissa, jotka määritellään suurherttuakunnan asetuksella" (3 kohta).

44. On epäselvää, miksi komissio katsoo lain 9 pykälän nojalla annettujen asetusten kuuluvan direktiivin soveltamisalaan. Lain 9 pykälä koskee lähinnä kirurgisia toimenpiteitä eikä eläinkokeita. Kuten jo todettiin, anestesian käyttöä kokeiden yhteydessä on käsitelty erikseen lain 16 pykälässä.

45. Sama koskee lain 10 pykälää, jossa säädetään seuraavaa:

"Amputointi tai osittainen amputointi voidaan toteuttaa ainoastaan eläinlääkärin määräyksestä tai suurherttuakunnan asetuksella määritellyistä pakottavista eläinlääketieteellisistä syistä."

46. Vaikuttaa siis siltä, että vaikka jotkut komission vaatimuksista ovat perusteettomia, useita direktiivin säännöksiä ei ole kokonaan tai osittain pantu täytäntöön. Tämä päätelmä riittää sen toteamiseksi, että Luxemburg on jättänyt täyttämättä direktiivin mukaan sille kuuluvat velvoitteet.

Ratkaisuehdotus

47. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin

1) toteaa, että Luxemburg on jättänyt täyttämättä sille perustamissopimuksen mukaan kuuluvat velvoitteet, koska se ei ole toteuttanut säädetyn määräajan kuluessa kaikkia tarvittavia toimenpiteitä kokeisiin ja muihin tieteellisiin tarkoituksiin käytettävien eläinten suojelua koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 24 päivänä marraskuuta 1986 annetun neuvoston direktiivin 86/609/ETY noudattamiseksi,

2) velvoittaa Luxemburgin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.